

Türkiye Ham Petrol Boru Hatları

1- Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı:

- Irak'ın Kerkük ve diğer üretim sahalarından elde edilen ham petrolü Ceyhan (Yumurtalık) Deniz Terminaline ulaştırmaktadır.
- 1976 yılında işletmeye alınmış ve ilk tanker yüklemesi 1977'de gerçekleştirilmiştir.

2- Batman-Dörtüyl Ham Petrol Boru Hattı:

- Batman ve çevresinden elde edilen ham petrolü tüketim noktalarına ulaştırmaktadır.
- Ocak 1967 tarihinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından işletmeye açılmıştır.

3- Şelmo-Batman Ham Petrol Boru Hattı:

- Şelmo sahasında üretilen ham petrolü Batman Terminaline taşımaktadır.
- Boru hattının uzunluğu 42 km'dir.

4- Ceyhan-Kırıkkale Ham Petrol Boru Hattı:

- Kırıkkale Rafinerisinin ham petrol ihtiyacını karşılayan boru hattı Eylül 1986 tarihinde işletmeye açılmıştır.
- Hattın uzunluğu 448 km'dir.

5-Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı (BTC)

- Hazar Bölgesi, özellikle Azerbaycan petrollerinin dünya pazarlarına taşınması amaçlanmıştır.
- Hat, Azerbaycan-Bakü'den başlamak üzere, Gürcistan-Tiflis yakınlarından geçerek, Türkiye-Ceyhan'da sonlanmaktadır.
- Güzergahın uzunluğu: 1.076 km'si Türkiye'de olmak üzere toplam 1.760 km'dir.
- Eylül 2004'te tamamlanmış ve hat dolum işlemine hazır hale getirilmiştir.
- 2005 yılı başında Ceyhan terminalinden ilk petrol ihraç edilmiştir.

Türkiye'de ham petrol boru hatlarının dağılışına genel olarak bakıldığında, gerek petrolün çıkarıldığı ve gerekse işlendiği yerler itibariyle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir.

Türkiye'de Mevcut ham petrol boru hatlarının uzunlukları açısından öne çıkan hat Irak ile Türkiye arasında uzan hattır.

İki farklı üniteden oluşan bu hattın uzunluğu 2000 km'ye yaklaşmaktadır.

Yine Bakü-Tiflis-Ceyhan ham petrol boru hattı da uzun mesafe kateden hatlardan bir diğerini teşkil etmektedir.

Bu petrol hattı 1000 km'yi açan bir uzunluğa sahip bulunmaktadır.

Petrol Boru Hatları Uzunlukları

Hat adı	Petrol Boru Hat Uzunluğu (km)
Irak – Türkiye	1 876
Bakü – Tiflis – Ceyhan	1076
Ceyhan -Kırıkkale	448
Batman-Dörtyol	511
Şelmo-Batman	42
Adıyaman-Sarıl	81
Raman-Garzan	47
Sarıcak-Pirinçlik	43
Batı Raman	17
Toplam	4141

Bu çerçevede Irak ile Türkiye arasında ham petrolün taşındığı hattın 1990 yılından itibaren gerçekleştirilen taşımaların istikrarlı bir yapı göstermekten uzak olduğu izlenmektedir.

Belirtilen olumsuzluklara rağmen bu hat, hâlihazırda en fazla sevkiyat yapılan ikinci büyük ham petrol hattı durumundadır.

2007 yılından itibaren faaliyeti arttırılan Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hattı, 2010 yılı verilerine göre en fazla miktarda petrol taşınması gerçekleştirilen hat durumundadır.

Bu nitelikte bir hat olan Şelmo-Batman petrol hattından petrol taşınması ise 2008 yılı itibariyle durdurulmuş bulunmaktadır.